

PLANPROGRAM

KOMMUNEDELPLAN VANN OG AVLØP 2025-2035

LILLEHAMMER
KOMMUNE

Innhold

1	INNLEDNING.....	3
1.1	Generelt	3
1.2	Planforutsetninger	3
2	INTENSJONER OG INNHOLD.....	3
3	MÅLSETTING	4
4	GJENNOMFØRING	5
4.1	Saksgang	5
4.2	Planperiode.....	5
4.3	Organisering og økonomi.....	5
4.4	Politisk forankring og innbyggermedvirkning	6
4.5	Konsekvensutredning.....	7
4.6	Framdrift	7

1 INNLEDNING

1.1 Generelt

Hovedplan vann og avløp omhandler Lillehammer kommunes vann- og avløpstjenester. Kommunen forsyner i dag over 90% av kommunens innbyggere med grunnvann fra Lillehammer vannverk. Kommunens ansvar er å levere vann til den enkelte abonnent av godkjent kvalitet i henhold til drikkevannsforskriften. Lillehammer kommune leverer også vann til Sjusjøen i Ringsaker kommune.

Avløpsvannet føres til Lillehammer renseanlegg hvor det renses i flere trinn før det slippes ut i Mjøsa. Kommunen har ansvaret for at renseanlegget driftes i henhold til gjeldende forskrifter og krav. Lillehammer renseanlegg mottar også avløpsvann fra nabokommunene Ringsaker (deler av Sjusjøen), Øyer og Gausdal.

Oppfølging av avløp i spredt bebyggelse er også et kommunalt ansvar som beskrives hovedplanen. Avløp i spredt bebyggelse omfatter avløp som renses lokalt og privat, og som håndteres utenom det kommunale avløpsnett.

1.2 Planforutsetninger

Vann- og avløpsområdet er strengt regulert gjennom EUs vann-, avløps- og grunnvannsdirektiv, nasjonale lover og forskrifter (blant annet drikkevannsforskriften, vannressursloven, vass- og avløpsanleggslova, forurensingsloven) samt flere lokalt vedtatte forskrifter (blant annet Forskrift om vann- og avløpsgebyrer). Revisjon av hovedplanen skal sikre at lover, forskrifter, pålegg og regler overholdes.

I 2022 vedtok Statsforvalteren ny utslippstillatelse for Lillehammer kommunes avløpsanlegg. Denne erstatter tidligere utslippstillatelse fra 2007, og stiller nye og flere krav til Lillehammer kommune og påslippet fra det som er definert som Lillehammer tettbebyggelse, som inkluderer påslippet fra Øyer og Gausdal kommuner.

Kommunens egne mål innen vann og avløp må justeres og tilpasses de eksterne krav som stilles.

2 INTENSJONER OG INNHOLD

Innhold og utforming av hovedplanen er i hovedsak tenkt videreført etter mal av dagens plan. Planen er omfattende og er et viktig og mye brukt arbeidsverktøy for alle ansatte på vann og avløp. Det er av den grunn ønskelig at detaljnivået i store deler av planen opprettholdes. Det er derfor planlagt å gjøre tilgjengelig en kortversjon av planen med nøkkelinformasjon beregnet på andre ansatte i kommunen, politikere og allmennheten. Planen skal utarbeides i Framsikt.

Ved revisjon av hovedplanen for vann og avløp vil statusbeskrivelsen for ledningsanlegg og tekniske anlegg/stasjoner bli oppdatert, slik at tilstand og kapasitet kan gi grunnlag for beslutninger om behov for nye anlegg (ledningsnett eller tekniske anlegg), saneringsarbeider og utbedringstiltak. Hovedplanen vil danne grunnlag for politiske prioriteringer av drifts,

vedlikehold og investeringsmidler i handlings- og økonomiplan. Dette gir igjen underlag for å anslå utviklingen av vann- og avløpsgebyrer i planperioden.

Grunnlaget for å koble flere av kommunens innbyggere til offentlig vann- og avløpsnett skal oppdateres og vurderes på nytt.

I gjeldende planperiode har det vært arbeidet med å sikre vannkilder, få på plass reservevannforsyning og tilpasse drift og anlegg til klimaendringer. Status og forslag til videre arbeid til disse tiltakene må også beskrives.

Samarbeidet med nabokommunene binder opp stadig mer av kapasiteten i Lillehammer kommunes anlegg, og det må legges planer og føringer for videre kapasitetsøkning.

Hovedplan for vann og avløp henger sammen med kommuneplanens arealdel. Det skal trekkes opp felles hovedlinjer for løsning av kommunens framtidige behov for vannforsyning og avløpshåndtering, sett i lys av arealutviklingen i kommunen.

3 MÅLSETTING

En viktig del av planen er å definere mål for arbeidet som skal utføres. Målsetting og leveransemål i gjeldende hovedplan er planlagt videreført, men må justeres slik at de blir i samsvar med nye krav innen fagfeltet som har kommet til i gjeldende planperiode. Målene må som i dag kvantifiseres og konkretiseres.

Målene danner, sammen med status for ledningsnett og tekniske anlegg, mye av grunnlaget for utarbeidelse av handlingsplanen som følger planen, samt de årlige oppdateringene av denne. Mål, handlingsplan og tilhørende budsjett bør henge sammen.

I gjeldende planperiode har målet vært å stabilisere etterslepet, ikke hente inn noe av det. For sanering av ledningsnettet innebærer det i snitt at 1 % av ledningsnettet utbedres hvert år, siden anleggene i dag bygges for å vare i 100 år. For å hente inn noe av etterslepet må det saneres mer enn 1 % årlig. Dette målet er ikke nådd for inneværende planperiode

Statsforvalteren, som gir kommunen utslippstillatelse etter forurensningsloven påpeker at det er viktig at kommunene sikrer en forsvarlig fornying av avløpsnettet og ikke skyver etterslep og kostnader over på fremtidige generasjoner. Det stilles krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnettet i utslippstillatelsen for Lillehammer kommune fra 2022. Tiltaksplanen skal vise det årlige, gjennomsnittlige behovet for fornyelse.

Målsettingen i gjeldende hovedplan var 1,0 % årlig fornyelse både for vann- og avløpsledninger. For kommende planperiode skal det legges fram to ulike alternativer for politisk behandling:

- 1) Stabilisering av etterslepet
- 2) Starte opp innhenting av etterslepet

Begge alternativer skal være basert på en oppdatert beregning av det reelle fornyelsesbehovet, og hvert av alternativene legges fram sammen med tilhørende investeringsbehov og beregnet gebyrnivå. Valg av fornyingstakt på vann- og avløpsnettet har stor betydning for det gjennomsnittlige investeringsnivået, mens øvrige investeringer vil være tilnærmet like for begge alternativer, siden det i stor grad vil dreie seg om nødvendige investeringer for å innfri myndighetskrav, for eksempel krav til leveringssikkerhet, klimatilpasning og reservevannsløsning.

4 GJENNOMFØRING

4.1 Saksgang

Hovedplan vann og avløp er planlagt som en kommunedelplan, og skal derfor følge plan- og bygningslovens § 11-4: «Ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplaner gjelder bestemmelsene om kommunal planstrategi, jf. § 10-1, og om behandling av kommuneplan, jf. §§ 11-12 til 11-15.»

Planprogrammet skal beskrive planens formål, hovedinnhold og hvilken periode planen gjelder for. Videre skal planprogrammet gjøre rede for planenes virkeområde, de forutsetninger planen skal bygge på og hvilke utredninger som antas å være nødvendige. Hvordan hovedplanen skal utarbeides, inklusive medvirkning, framdriftsplan og finansiering, skal også med i planprogrammet. Planprogrammet utarbeides for å sikre åpenhet og medvirkning i en tidlig fase av planleggingen og legges ut på høring, vanligvis i seks uker.

Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varslingsplanoppstart. Planprogrammet fastsettes deretter av planmyndigheten, det vil si Plan- og miljøutvalget. Arbeidet med selve planen, samt igangsetting av nødvendige utredninger, starter når planprogrammet er godkjent. Utkast til hovedplan skal til politisk behandling før den legges ut til offentlig ettersyn, samtidig som berørte parter varsles direkte. Etter høringsperioden foretas nødvendige justeringer av planen, før den legges fram for endelig politisk behandling og vedtak. Til slutt annonseres hvilket vedtak om gjort for revidert hovedplan vann og avløp.

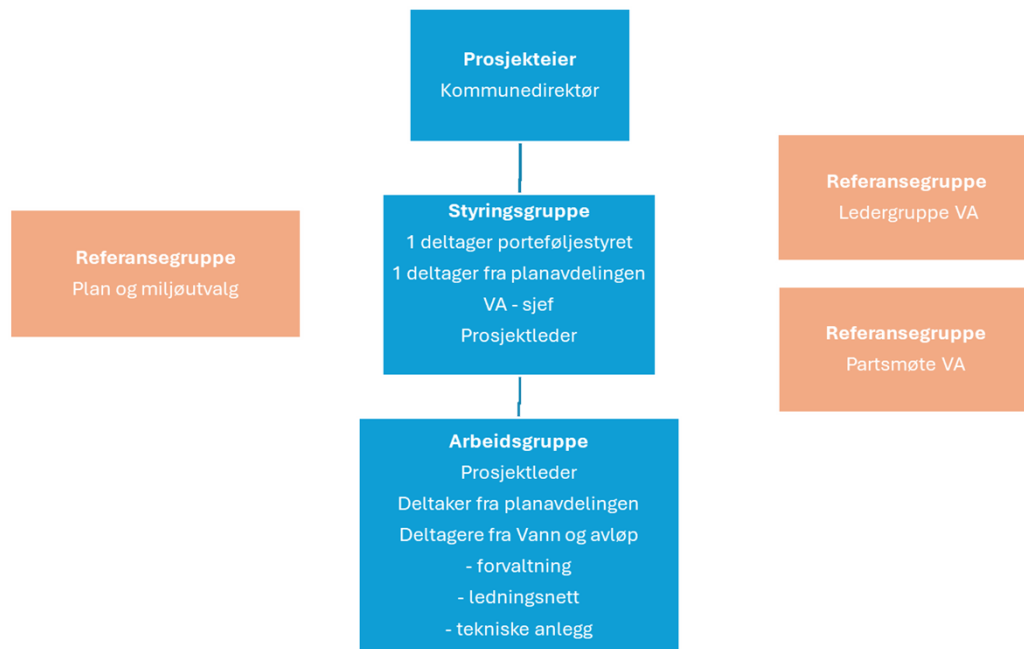
4.2 Planperiode

Siden hovedplanen skal henge sammen med kommuneplanens arealdel, utarbeides kommende plan for perioden 2025-2035.

4.3 Organisering og økonomi

Revisjonsarbeidet vil i størst mulig grad bli gjennomført av interne ressurser på TO Vann og avløp. Arbeidet vil bli ledet av VA-sjef og intern prosjektleder for revisjonen.

Organisering av prosjektet vil følge kommunens prosjekthåndbok. Det etableres en styringsgruppe og en arbeidsgruppe. Det er viktig med bred involvering i prosessen med utarbeidelse av planen og plan og miljøutvalget foreslås derfor som referansegruppe.

Avdelingene i tjenesteområdet vil få ansvar for oppdatering av de ulike fagkapitlene samt interne utredninger og analyser. I tillegg vil de fleste medarbeiderne bli involvert og bidra med innspill til fagkapitler og i forbindelse med spesifikke problemstillinger.

De eksterne utredninger som er blitt gjort i gjeldende hovedplan skal gjennomgå og oppdateres i forbindelse med arbeidet med planen. I utslippstillatelse fra Statsforvalteren stilles det krav til flere utredninger som skal være på plass og brukes som underlag for prioritering av tiltak i handlingsplaner. Ekstern konsulent, etter avrop på rammeavtale, vil bli benyttet for å utføre nødvendige utredninger, og forsøkes holdt på et minimumsnivå. Finansiering av utredninger håndteres innenfor gjeldende driftsbudsjett, hvor det er øremerket midler til dette formålet.

Budsjett for perioden 2024/2025

Interne ressurser inkl. prosjektledelse	1 520 000
Eksterne ressurser	2 000 000
Sum	3 520 000

Berørte faginstanser, spesielt Statsforvalteren og Mattilsynet, vil bli involvert, det samme gjelder nabokommunene i forhold til felles utfordringer og problemstillinger.

4.4 Politisk forankring og innbyggermedvirkning

Planprosessen forankres i Plan- og miljøutvalget fra start av, ved at planprogrammet behandles i utvalget før det legges ut til høring. Både forslag til planprogram og forslag til hovedplan vil bli sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn før politisk behandling. Innbyggermedvirkning vil gjennomføres i tråd med prinsippene i håndbok for

innbyggerdialog. Vi vil bruke nettside og sosiale medier for å gi innbyggerne informasjon og folkemøter for å legge til rette for dialog og meningsutveksling.

4.5 Konsekvensutredning

Det anses ikke å være behov for konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven i forbindelse med hovedplanen. Dette skyldes at planen i seg selv ikke utløser krav om konsekvensutredning etter Forskrift om konsekvensutredning §2, 3 og 4.

4.6 Framdrift

Mesteparten av arbeidet med hovedplanen vil bli utført internt, og beslaglegger med det betydelige ressurser innenfor tjenesteområdet. Arbeidet vil ta tid, men målet er at planen skal være klar for politisk behandling senhøsten 2025, slik at planen er vedtatt før budsjett for 2026, og slik sikrer samsvar mellom plan/tiltak og budsjett.

Aktivitet	Frist
Planprogram 1.gangs politisk behandling Høring planprogram	Oktober 2024
Planprogram 2.gangs politisk behandling Vedtak av planprogram	Januar/februar 2025
Hovedplan 1.gangs politisk behandling Høring hovedplan	Juni 2025
Hovedplan 2.gangs politisk behandling Vedtak hovedplan	Desember 2025